EXTRA-NUMMER

VAN HET

Samarangsch Advertentie-Blad,

van DINGSDAG 10 December.

LANDMAIL BERIGTEN,

loopende tot 25 October.

POLITIEK OVERZIGT.

Terwijl men uit de verklaringen van den minister van binnenlandsche zaken bij de beraadslagingen over het adres van antwoord, moest opmaken, dat er met het onderzoek van het veranderde plan omtrent de doorgraving van Holland op zijn smalst, een' geruimen tijd zal verloopen, vernam men op het onverwachts, dat er aan den heer *Jäger* reeds concessie voor die doorgraving met landaanwinning is gegeven, of zeer spoedig zal gegeven worden, met garantie van 4½ pCt. rente aan de geldschieters.

De voorloopige verslagen over de begrooting worden opgemaakt. Naar wij vernemen, moeten zij niet aangenaam luiden voor verschillende ministers, vooral niet voor dien van binnenlandsche zaken.

Onder latere berigten zal men een uittreksel uit eene depêche-circulaire vinden van den minister van buitenlandsche zaken aan de vertegenwoordigers van Z. M. buiten 's lands, dd. 30 Sept. ll. Dit stuk, waarin evenzeer over de erkenning van Italie als over de koloniale politiek in reactionnairen geest wordt gesproken en dat gepubliceerd is door het *Nieuwe Dagblad van 's Gravenhage*, heeft hier veel opzien gebaard. Ten eerste om het blad, waarin het geplaatst is. Men weet, dat het *Nieuwe Dagblad van 's Gravenhage* geredigeerd wordt door den redacteur van de vroegere *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, wiens betrekking tot den heer *Rochussen* voor niemand een geheim is. Men leidt daaruit af, dat als de heer *van Zuylen* het stuk zelf niet ter openbaarmaking gegeven heeft, dit althans niet zonder zijne toestemming is geschied. In de tweede plaats vindt men het vreemd, dat de minister van buitenlandsche zaken met de gezanten over de inwendige koloniale politiek redeneert. Dat dit geschied is, en dat het stuk waarin dit geschiedde, publiek is geworden, op de wijze waarop dit plaats had, moet, zoo meent men, eene bijzondere beteekenis hebben. Men verwacht dan ook in de tweede kamer eene interpellatie aan den minister van buitenlandsche zaken, of het stuk echt is, en zoo ja! hoe het komt dat stukken publiek gemaakt worden over zaken, waarover hij geweigerd heeft de stukken aan de tweede kamer over te leggen; en aan den minister van kolonien, of het stuk met zijne voorkennis en zijn medeweten is gesteld. De minister van buitenlandsche zaken spreekt alsof hij de denkbeelden van het kabinet uitdrukt, en dan zal, als dit waarheid is, over de koloniale politiek toch wel de minister van kolonien in de eerste plaats dienen gekend te zijn. Wij voor ons gelooven intusschen niet dat dit het geval was. De beraadslagingen over het ontwerp van den Raad van State beginnen den 25sten dezer. Dan zal er onmiddelijk gelegenheid voor de interpellatie zijn.

ALGEMEEN OVERZIGT

Er is in den toestand van Europa sedert de vorige mail, weinig verandering gekomen. Zoo iemand verwacht had, dat de vriendschappelijke bijeenkomsten van sommige vorsten op den loop van zaken van invloed zou zijn, dan heeft hij zich zeer misrekend. Pruissen is, na het bezoek des konings te Compiègne evenmin als vroeger genegen, om Italie te erkennen en keizer Napoleon schijnt, naar al wat men hoort, vast besloten om den *status quo* te Rome te handhaven. Of die rugwaartsche beweging — want stilstand is hier teruggang — in zijne denkbeelden, de vrucht is van zijne overtuiging, dat de bevolking van Frankrijk nog niet rijp is voor eene opheffing der wereldlijke magt van den Paus, of dat er andere reden onder schuilen, wie zal het zeggen. Zeker is, dat de betrekkingen tusschen het hof der Tuilerien en dat van Rome sedert langen tijd zoo goed niet waren als thans en dat de aanbestedingen voor de troepen te Rome, weder voor een geheel jaar geschied zijn.

Men stelt zich dan ook weinig voor van de komst des heeren Ratazzi, te Parijs. Die staatsman moet bij gelegenheid van eene conferentie met den heer de Thouvenel, gewezen hebben op de tegenwoordige moeijelijke positie van Italie en in het algemeen op de gevaren, welke dat land bedreigen door de weigering des keizers, om Rome aan zijn lot over te laten; doch vergeefs. De keizer, zeide de Thouvenel, acht de zaak nog niet rijp genoeg. Of het koning Victor Emanuel nu gelukken zal, het ongeduld der Italianen te bedwingen, zal de tijd moeten leeren.

De generaal Cialdini heeft eindelijk zijne demissie ontvangen en wordt in het kommando over de Napelsche troepen door den generaal Della Marmora vervangen. Men moet aan Cialdini de eer geven, dat hij de roovers althans voor een goed deel bedwongen, zoo al niet uitgeroeid heeft. Er wordt te Napels door het gouvernement veel voor de ontwikkeling van den handel en de bevolking gedaan. Men zegt dat de nieuwe orde van zaken in dat gewest weldra ingevoerd en de generaal Della Marmora alsdan tót prefect van Napels benoemd zal worden.

Het gerucht dat Garibaldi Caprera verlaten zou hebben, was uit de lucht gegrepen.

De brochure van pater Passaglia tegen het wereldlijk gezag van den Paus, heeft veel opzien gebaard. De pater heeft in dit geval een deel van de Italiaansche geestelijkheid op zijne hand; ook te Napels, waar, en passant gezegd, de geestelijke goederen waarschijnlijk verkocht zullen worden. Het Parijsche *Journal des Débats* over deze brochure sprekende, merkt op dat Passaglia de man is geweest, die namens den Paus met koning Victor Emanuel heeft onderhandeld over het opsporen van een vergelijk tusschen het Pausdom en Italie, en dat hij bijna daarin was geslaagd, toen op het onverwachts al zijn werk ongedaan werd gemaakt ten gevolge van kleingeestige vorderingen en persoonlijk eigenbelang der Roomsche curie. Toen zijn den geestelijke de oogen opengegaan. Hij is een ultramontaan gebleven, doch steunt nu op de ultramontaansche beginselen tot bestrijding van het wereldlijk gezag. Doet de Paus afstand van dat gezag, dan zal hij, volgens pater Passaglia, de eenheid onder het Katholicismus bewaren; zoo niet, dan is eene scheuring onvermijdelijk. De schrijver van dit artikel vestigt te dezer zake de aandacht op het door pater Guettée, een gallikaansch geestelijke, in eene brochure: *Het hedendaagsch Pausdom door paus Gregorius den groote veroordeeld*, ontwikkelde gevoelen. Volgens Guettée is de Paus de eerste en niet het hoofd der bisschoppen, kan het vraagstuk over het wereldlijk gezag nooit geen Katholiek vraagstuk" worden, en moet het alzoo door den Paus en de Italianen zelven worden beslist. Ten slotte gevoelt het *Journal des Débats* leedwezen, dat de paus zijn toestand volstrekt niet begrijpt en alle hoop op toenadering den bodem heeft ingeslagen. Het blad troost zich echter met de gedachte dat de Italianen even standvastig zijn als de Paus, zoodat deze laatste wel zijne oogen voor het licht zal moeten openen.

Ook de koning der Nederlanden heeft een bezoek bij keizer Napoleon te Compiègne afgelegd. Het feestprogramma verschilde weinig van dat, 't welk voor den koning van Pruissen gemaakt werd. De *Constitutionnel* kondigde de komst van Z. M. den volke in een zwierig artikel aan en verzuimde niet van deze gel genheid partij te trekken, om aan sommige Duitsche dagbladen, bijzonder echter aan de *Times*, de les te lezen; trouwens laatstgenoemd blad had zich tijdens de komst des konings van Pruissen, op de onbetamelijkste wijs daarover uitgelaten. »Dit bezoek", zeide de *Constitutionnel* o. a., »zal gelukkig in de Nederlandsche pers niet die stormachtige politiek doen ontstaan, waartoe het bezoek des konings van Pruissen dezer dagen in de Duitsche pers aanleiding heeft gegeven. Te Amsterdam en te 's Gravenhage is men verstandig genoeg, in deze koninklijke bijeenkomst niets anders te zien dan hetgeen er in ligt; men wil de politieke of sociale gevolgen daarvan overdrijven noch verkleinen. Voortreffelijk voorbeeld van ingetogenheid en bescheidenheid, dat misschien ditmaal aan de *Times* en zijn confrères te Londen van nut zal wezen! Het is te hopen, dat het blad der City ons het bedroevende schouwspel zijner gramschap of zijner inconsequentiën zal willen besparen, en over koning Willem III geen artikelen zal leveren, beurtelings en beleedigend en vleijend!"

Op zijne terugreis uit Frankrijk naar 's Gravenhage, heeft de koning een bezoek bij koning Leopold van Belgie afgelegd. De plaats van bijeenkomst was de stad Luik, die bij deze gelegenheid een feestelijk aanzien had. Z. M. werd door de bevolking met alle teekenen van sympathie ontvangen, en de Belgische dagbladen voorspellen zich van dit bezoek de beste gevolgen voor beide landen.

Men vindt later onder de rubriek *Duitsche Post* een verslag van de krooningsfeesten te Koningsberg, die bijzonder luisterrijk waren. Met verbazing las men de aanspraak, die Z. M. bij deze gelegenheid tot de leden van de kamers gerigt heeft. Hij zeide namelijk dat de koningen van Pruissen hunne kroon van God hebben, dat hij daarom de kroon van de tafel des Heeren nemen en zich die op het hoofd drukken zou. Dit beteekent in 'skonings oogen, dat hij koning is bij de gratie Gods en dat daarom zijn koningschap heilig en onaantastbaar is. De volksvertegenwoordigers, zeide hij al verder, zijn alleen om de kroon raad te geven. Z. M. was echter wel zoo goed er bij te voegen, dat hij naar dien raad zal luisteren. Wat er evenwel gebeuren zal, als de koning goed vindt naar dien raad niet te luisteren, zegt hij niet. Wij behoeven er wel niet bij te voegen, dat deze woorden maar al te zeer naar de theorie van de *Kreuzzeitung* rieken en het bewijs leveren, dat het constitutionalismus in Pruissen blijkbaar op zwakke beenen staat. De liberale Pruissische bladen bewaren dan ook tot op dit oogenblik een diep stilzwijgen over deze aanspraak.

In Oostenrijk ziet het er op den duur somber uit. De rijksdag is uiteengegaan, de Hongaarsche landdag is ontbonden, die van croatie is verdaagd en die van Zevenbergen zal denkelijk in het geheel niet worden bijeengeroepen. Daarbij eene geldcrisis, die van dag tot dag toeneemt! Het ontbreekt dit land aan heldere koppen, practische mannen, die door durven tasten en met het verledene voor goed durven breken. Nu leunt de keizersstaat zooveel mogelijk op Pruissen, verklaart zich genegen concessien te doen in zake van het opperbevel van het bondsleger, ja zou zelfs gaarne eene bijeenkomst tusschen den keizer en den koning zien. Ook in Polen wordt het van dag tot dag erger. De adel hitst den boerenstand op en spaart geene middelen om het nationaal gevoel op te wekken en levendig te houden. De beweging neemt dus in kracht en omvang toe en het is reeds zoo ver gekomen, dat de stadhouder het geheele land in staat van beleg heeft moeten verklaren. Bij het ernstig karakter dat deze zaak krijgt, verdient het wel de aandacht, dat de Oostenrijksche Polen, onder aanvoering van dr. Smolka, ééne lijn met de Magyaren trekken en dat de Poolsche leden in de Pruissische tweede kamer geweigerd hebben bij de krooningsplegtigheden te Koningsberg tegenwoordig te zijn. Het pleit niet voor de politieke kracht van Rusland, dat het de zaken zoover heeft laten komen en ten slotte geen ander middel weet dan den staat van beleg, het sluiten van scholen en kerken, enz. enz. Het *Journal des Débats* stelde dezer dagen het onstaatkundige van Ruslands maatregelen in Polen in een helder licht en eindigde met keizer Alexander den raad te geven, zoo spoedig mogelijk de constitutie van 1815, gewijzigd naar de behoeften des tijds, te herstellen.

En in Rusland zelf is het niet zoo als het behoort. Het is niet te ontkennen, dat daar eene staatkundige beweging bestaat die zich in allerlei demonstratien openbaart. Er worden in het geheim geschriften gedrukt, waarin op eene constitutie wordt aangedrongen en de liberalen in den lande worden opgeroepen, om zich tegen de reactionnaire Oud-Russen te organiseren. Reeds is het zoover gekomen, dat men plakkaten van dien aard op de hoeken der straten vindt aangeplakt. De beschaafde stand te St. Petersburg en in de Oostzee-provincien ondersteunt die liberale beweging. Reeds heeft de regering zich genoodzaakt gezien de akademie te St. Petersburg te sluiten. Zou de Noordsche kolossus eindelijk eene grootę omwenteling te gemoet gaan?

De Luxemburgsche kamer is den 15e dezer door prins Hendrik der Nederlanden, als stadhouder van den koning-groothertog, geopend. De prins hield bij die gelegenheid eene uitvoerige rede, waarin hij met voldoening wees op den gunstigen financieelen toestand des lands; doch met geen enkel woord werd gewag gemaakt van de buitengewone zitting, waartoe de kamer voor eenigen tijd was bijeengeroepen, om een nieuw ontwerp op de drukpers in overweging te nemen, doch hetwelk de regering zich verpligt zag in te trekken, of van haar voornemen om een ander ontwerp in te dienen. Ten slotte verklaarde de prins, dat de regering, in weerwil van de moeijelijkheden, waarmede de Heilige Stoel thans te kampen heeft, de definitive regeling der betrekkingen tusschen kerk en staat niet uit het oog heeft verloren.

Den 17den is van regeringswege een nieuw ontwerp ingekomen op de drukpers. In hoe verre dit meer zal voldoen dan het vorige, hetwelk de regering zich verpligt zag in te trekken, kan nog niet worden gezegd. In dezelfde zitting heeft de heer Mets, een der hoofden der liberale partij, de vraag gerigt aan de regering, of zij ook voornemens is in den loop van dit zittingjaar over te gaan tot eene herziening der ordonnantien, wier uitvaardiging, gelijk men weet, zooveel afkeuring had ondervonden. De minister van staat heeft verklaard, dat hij in eene nadere zitting hierop het antwoord zou geven.

Den 6den dezer is de Deensche rijksdag op de gebruikelijke wijze geopend.

De Grieksche kamers zijn den 2den dezer door eene koninklijke commissie geopend.

Wij hebben reeds meer dan eens gelegenheid gehad op de veranderingen te wijzen, die in het bestuur van den sultan van Turkije hebben plaats gehad, veranderingen die voor een goed deel een einde maakten aan de gunstige verwachtingen, welke de eerste daden zijns bestuurs deden ontstaan. Thans is, naar luid eener depêche uit Marseille, weer een van die besluiten door den sultan genomen, die de doeltreffende maatregelen, in de eerste dagen zijner regering genomen, ten eenenmale zullen neutraliseren. Zijne kamerheeren en adjudanten zijn namelijk plotseling uit hunne betrekking ontslagen en vervangen door mannen die bepaaldelijk de reactionnaire beginselen toegedaan zijn. Het is een soort van omwenteling in het serail, ongetwijfeld door de camarilla tot stand gebragt. De dépêche meldt tevens dat Omer pacha in ongenade is gevallen. Dit klinkt zeker vrij zonderling ten aanzien van den man, van wien de regering niet alleen de onderdrukking van de beweging in de misnoegde provincien verwachtte, maar wien ook de alles behalve gemakkelijke taak opgedragen was, om de Montenegrijnen in toom te houden en tot hun pligt te brengen, en die met dat doel van eene onbeperkte volmagt was voorzien. Zijne ongenade is waarschijnlijk ook het werk der camarilla. Het is de vraag wie thans door de Porto tegenover de Montenegrijnen zal worden gesteld. Daartoe is een bekwaam legerhoofd noodig. De verdiensten van Omar pacha als zoodanig werden algemeen erkend.

Voorts meldt men dat de magt van den nieuwen Kapudan-pacha zoo groot is, dat de ministers hierdoor geheel en al op den achtergrond zijn geraakt. 's Lands uitgaven zijn met de benoeming van genoemden titularis ook aanzienlijk toegenomen. Het gevolg van een en ander is, naar luid van die berigten, dat men de toekomst met zorg tegemoet ging. Hierbij verdient echter andermaal opgemerkt te worden, dat de berigten uit Turkije, over Marseille, den toestand in het Ottomanische gebied gewoonlijk overdreven ongunstig voorstellen.

NEDERLAND.

De Overland-post, loopende tot den 31sten Augustus, is den 17den October hier te lande aangekomen.

— Ofschoon de temperatuur hier te lande sedert de laatste 14 dagen aanmerkelijk koeler is geworden, blijft het herfstweder echter bij voortduring zeer fraai. Het blijkt ook meer en meer dat het wintergewas der aardappelen, hoezeer niet gunstig te noemen, toch niet zóó ongunstig is, als men voor eenige weken meende te moeten vreezen. Ook zijn de aanvoeren van buitenlands zoo groot, dat de aanvankelijk hoog opgevoerde prijzen reeds aanzienlijk zijn gedaald.

— Z. M. de koning heeft zich den 12den, des morgens ten 2½ ure naar Compiègne begeven, om den keizer der Franschen op diens uitnoodiging te bezoeken. Van daar heeft Z. M. zich naar Parijs begeven en ook in Frankrijks hoofdstad een paar dagen bij den Nederl. gezant doorgebragt. Den 19den heeft Z. M. te Compiègne van zijn keizerlijken gastheer afscheid genomen en is dienzelfden dag des avonds te Luik aangekomen, waar Z. M. eene ontmoeting had met den koning der Belgen. Men verneemt, dat Z. M. het grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw, aan den hertog van Brabant heeft geschonken en dat Z. M. Willem III den koning der Belgen tot een tegenbezoek in Nederland heeft uitgenoodigd. Den 20sten is Z. M. op het Loo teruggekeerd.

Z. M. werd op zijn reis vergezeld door jhr. mr. F. L. W. de Kock, direct. van 's konings kabinet en partioulier secret. van Z. M., den graaf J. M. van Lijnden, eersten adjudant en souschef van het militair huis des konings, en de adjudanten W. C. baron Snoukaert van Schauburg, jhr. J. H. van Capelle en jhr. C. H. F. du Monçeau.

De Burgemeester der hoofdstad die zich tijdens het verblijf des konings te Compiègne, te Parijs bevond, werd door keizer Napoleon ten hove genoodigd en heeft vervolgens van den keizer de ridderorde van het legioen van eer bekomen.

De zamenkomst van de koningen der Nederlanden en der Belgen, zal door eene gedenkpenning vereeuwigd worden; de heeren L. en K. Wiener, medailleurs te Brussel en te Amsterdam hebben het plan daarvoor opgevat. Deze medaille van 70 streep middellijn, zal aan de eene zijde de busten der beide koningen en aan de andere eene toepasselijke allegorie vertoonen.

Den 22sten zal Z. M. den eersten steen leggen aan de over den IJssel bij Zutphen te bouwen Spoorwegbrug. De voorzitters der beide kamers van de staten-generaal, al de ministers, de commissarissen des konings in al de provincien des rijks, de spoorweg-commissie en een aantal andere voorname personen, zijn bij deze plegtigheid en aan het collation, dat van rijkswege zal worden gegeven, genoodigd. Des avonds van denzelfden dag zal Z. M. een groot gedeelte dier genoodigden, op het Loo aan het diner vereenigen. De prins van Oranje, die bereids den 9den van zijne buitenlandsche reis in de residentie is teruggekeerd, zal wegens eene ligte ongesteldheid deze plegtigheden niet bijwonen.

— Onze dagbladen hebben het volgend uittreksel uit eene Belgische correspondentie medegedeeld:

»Ik heb u berigt dat door eene vereeniging van Belgische en andere kapitalisten, concessie is aangevraagd voor het aanleggen van spoorwegen op het eiland Java. De grondslagen dezer onderneming zijn deze: 1. Een kommissie van vijf leden wordt belast met het aanwijzen van de vast te stellen lijnen, het bestuur en de rigting daarvan, alsmede de wijze van kornstuctie. Deze kommissie zal bestaan uit de twee ingenieurs, die zich reeds op Java bevinden om de spoorwegkwestie aldaar te onderzoeken, twee personen, door de koncessionarissen gekozen, en een afgevaardigde der voornaamste belanghebbenden op het eiland zelf. Op deze wijze zullen de belangen van den staat, van de industrielen en handelaars, en van de kapitalisten, in de commissie vertegenwoordigd zijn. — 2. Het eerste kapitaal, dadelijk bijeen te brengen, zal minstens tien millioen Nederl. guldens bedragen. — 3. Van dit kapitaal zal de Nederl. regering eene rente van 4 pCt. als minimum waarborgen, gedurende dertig jaren, welke rentebetaling gevonden zal worden uit de koloniale baten. — 4. Wanneer over drie vierde van dit kapitaal zal zijn beschikt, ten behoeve van de allernoodigste lijnen, zal de maatschappij haar kapitaal vergrooten door de uitgifte van nieuwe aandeelen, of van obligatiën met de reeds uitgevoerde werken tot onderpand. — 5. De duur dezer concessie zal zijn negen-en-negentig jaren, behoudens de bevoegdheid van den staat, om, na verloop van dertig jaren, de in exploitatie zijnde lijnen over te nemen op vooraf bepaalde voorwaarden. Men verzekert mij, dat dit plan, reeds aan eenige uwer landgenooten medegedeeld, door hen is goedgekeurd, en zij erkend hebben dat de ontworpen combinatie de voorkeur verdient boven alle vroegere, omdat hierbij al de belangrijke punten van het eiland, in het spoorwegnet begrepen worden."

— Z. M. heeft *benoemd* tot veldpredikers voor de dienst bij de Protest. militairen van het leger in Nederl. Indie: *H. Ruleman Voget*, thans predikant te Oudewoude en Westergeest (prov. Friesland), en *A. F. Gerlach*, thans pred. te Wijdenes (prov.

Noordholland); — *overgeplaatst* den 2den luit. jhr. *A. Willewaall van Stoetwegen*, van het 7de reg. inf., in rang en anc., bij het wapen der inf. in Oost-Indie, en definitief: den 1sten luit. jhr. *H. Bowier*, van de inf. van het leger hier te lande tijdelijk gedetacheerd bij dat in Oost-Indie, bij het wapen der inf. van laatstgemeld leger; — *eervol ontslagen*, op verzoek, den luit. t/z. 2de kl. *J. C. A. van Asperen*, in Oost-Indie.

ENGELAND.

De *London Gazette* behelst het besluit, waarbij het parlement op nieuw en wel tot 17 December a. s. geprorogeerd wordt.

— Het ter eere van graaf Russell door de liberalen van de noordelijke graafschappen georganiseerd banket, heeft den 14e. te Newcastle plaats gehad. Het was eene voor den graaf buitengewoon vereerende demonstratie en vele parlements-leden waren mijlen ver gekomen om de feestelijkheid bij te wonen. In den loop van den namiddag nam hij een adres van het stadsbestuur in ontvangst, waarin hij met zijne verheffing tot den pairsrang wordt geluk gewenscht en des avonds werd hij in triomf naar het stadhuis geleid, waar onder voorzitterschap van den graaf van Durham het banket plaats had. In antwoord op een ter zijner eere uitgebragten toast, sprak graaf Russell eene lange rede uit, waarin hij, wat de buitenlandsche aangelegenheden betreft, ongeveer het volgende zeide: Vergunt mij, mijne heeren, heden nog twee kwestien aan te roeren, welke voor ons en de geheele wereld thans van onmiddelijk belang zijn, en veroorlooft mij in weinige woorden te zeggen, welken weg ik het noodig geoordeeld heb, sedert de aanvaarding der portefeuille van binnenl. zaken te bewandelen. Mijne leus was: achting voor de onafhankelijkheid van vreemde natien en een loyaal streven om anderen tot gelijke achting van deze onafhankelijkheid te bewegen. In den laatsten tijd is veel van en over Italie gesproken. Met vreugde zagen wij hoe het zijn oude ketenen afschudde, de teugels der regering aanvaardde en zich beijvert zijne vroegere magt terug te winnen. Wij zullen ons verder opregtelijk verheugen, wanneer het duurzaam eene vrije regering vestigen en daardoor zijn geluk waarborgen moge. Aan de voltooijing van het geheele werk staat nog een groote hinderpaal in den weg. De Italianen zeggen en naar 't schijnt met regt, dat de onafhankelijkheid van Italie niet voltooid is, zoolang zij Rome niet als hoofdstad bezitten. Daarentegen beweren de Katholijken in Europa, dat de onafhankelijkheid van den paus geëerbiedigd moet worden en dat dit nimmer zonder eene territoriale regering kan geschieden. Dit is eene discussie, welke reeds lang voortduurt, doch in den laatsten tijd schijnt toch (en ik beroep mij op een opstel van een der geleerdste geestelijken van Italie) de meening veld te winnen, dat het geestelijk gezag van den paus door het opgeven zijner wereldlijke magt niet zoude lijden, en het schijnt de wensch van Italie en van de geheele beschaafde wereld te zijn, dat de paus zich van zijn wereldlijk gezag ontdoe. Wat er van zij, Engeland kan in deze kwestie onmogelijk het initiatief nemen; wel kan ik hier verklaren, dat in de voorstellen, welke reeds de veel betreurde graaf Cavour op het tapijt heeft gebragt, volgens mijne meening de oplossing der Italiaansche moeijelijkheden en het middel om de onafhankelijkheid en welvaart van Italie te verzekeren, gelegen zijn.

Het tweede punt, dat vervolgens onze opmerkzaamheid tot zich trekt, is Amerika. Het zoude, volgens mijn gevoelen, eene groote ramp voor de wereld zijn, wanneer aan de Vereenigde Staten een ongeluk wedervoer. Met leedwezen zien wij de tegenwoordige verwikkelingen in de republiek, waar twee partijen elkander bestrijden, niet ter zake van de kwestie der slaven — waarin echter de oorsprong van den strijd te zoeken is — niet ter zake van beschermden of vrijen handel, maar alleen om elkander de heerschappij te betwisten. Het zij verre van ons hier een oordeel te willen vellen, doch ik kan de vraag niet onderdrukken: tot welk bevredigend resultaat zou deze strijd wel kunnen voeren? Gelukt het de oude Unie weder op hare vroegere grondslagen te herstellen, zal dan niet de kwestie der slavernij vroeger of later andermaal als twistappel worden opgeworpen? Deze kwestie zal ten slotte toch in den geest der humaniteit moeten worden opgelost. Gelukt het aan den anderen kant aan het Noorden, na langen bloedigen strijd het Zuiden te bedwingen, op welk eene verschrikkelijke wijze zal dan niet onderlusschen het materieele welzijn van het geheele land vernietigd zijn en wat zoude er van de vrijheid van Amerika worden, zoo het Noorden gedwongen werd voortaan het Zuiden met geweld van wapenen onder zijn bedwang te houden. Dit zijn treurige beschouwingen en ik heb ze gemaakt omdat zij zaken betreffen, welke ons van zoo nabij raken, en niet zaken, waarin onze regering direct de magt en de bevoegdheid bezit om zich te mengen. Bezat zij die magt en bevoegdheid, dan had ik hier als minister nimmer in de bijzonderheden durven treden. De wereld wordt thans door aanspraken der nationaliteiten aan den eenen kant, door eischen der vorsten aan den anderen kant, en door de meest uiteenloopende conflicten voordurend geagiteerd. Hierop het oog te houden is de pligt van onzen minister van buitenlandsche zaken en van onzen eersten minister. Het blijft onze taak de onafhankelijkheid van iederen buitenlandschen staat te achten, doch tevens voorzigtiglijk en bedaard de gebeurtenissen na te gaan, opdat de invloed van ons land niet verzwakt worde, en verder blijft het onze taak, het aanzien van ons land ongeschonden te bewaren.

Ten slotte gedacht graaf Russell met eenige woorden van lof zijn ambtgenoot lord Palmerston.

Graaf Russell heeft op dit banket nog gezegd, dat men zich in Engeland in den laatsten tijd bezorgd heeft gemaakt, dat ten gevolge van het te sluiten handelstractaat tusschen Duitschland en Frankrijk, de commercieele betrekkingen van Engeland met Duitschland benadeeld zouden worden. Die bezorgdheid was, volgens graaf Russell, ongegrond, aangezien de Engelsche regering de meest bepaalde verzekeringen heeft ontvangen, dat elk aan Frankrijk toegekend voordeel ook onmiddelijk aan Engeland zal worden verleend.

DUITSCHLAND.

De nationale beweging in Polen, schijnt in kracht en omvang toe te nemen. Den 4 dezer werden te Warschau onder de bevolking billetten verspreid, aan het hoofd de wapenschilden van Polen en Lithaunen vereenigd vertoonende, en het publiek, bepaaldelijk de ambtenaren, uitnoodigende, om den volgenden dag in de hoofdkerk der Roomsch-Katholieken zamen te komen, om er eene godsdienstoefening te houden en gebeden op te zenden ter verwerving van 's hemels zegen voor het vaderland der Polen. Dientengevolge is den 5den met bijzondere statie en onder grooten toevloed van menschen eene godsdienstoefening gehouden; een vrij groot aantal ambtenaren maakte deel uit van het talrijk opgekomen publiek. Na de mis werden de Poolsche liederen aangeheven, waarvan het zingen door de Poolsche overheden herhaaldelijk is verboden. Het kerkgebouw was versierd met vaandels en banieren, waarvan verscheiden zinnebeelden en leuzen van oproerige strekking vertoonden. Evenwel heeft de politie deze godsdienstoefening, die in de daad niet anders dan eene politieke demonstratie was, en daarvoor openlijk gemaakte aanstalten lijdelijk aangezien, terwijl er geene dadelijke wanordelijkheden voorvielen.

Dit een en ander wordt in onderscheidene berigten uit Warschau medegedeeld, als bewijzende, eensdeels, dat de Poolsche beweging veld wint en zich zelfs tot eene van het gouvernement geheel afhankelijke klasse der bevolking, namelijk den stand der ambtenaren, uitstrekt, anderdeels dat het Russische gouvernement en de stadhouder Lambert, in de zucht om botzingen tusschen de bevolking en de troepen te vermijden, schijnen terug te deinzen voor strenge maatregelen. Een liberaal berigtgever, die gunstig voor de poolsche beweging gestemd is, zegt in een schrijven uit Warschau van den 8sten dezer, na berigt van de bovenbedoelde godsdienstoefening gegeven te hebben: „Nooit vroeger, zoolang Polen onder Ruslands heerschappij heeft gestaan, was zulk eene demonstratie, waaraan de ambtenaren zelven deel namen, door de regering gedoogd geworden. Dit feit bewijst, hoe erg de staat der zaken is."

Den 14den is het geheele koningrijk Polen in staat van beleg verklaard. Iedere onderscheidene nationale kleederdragt, zoowel als het dragen van rouwgewaad is verboden.

Het is b. v. zelfs aan de kinderen verboden langs de straten te wandelen en ergens te blijven stilstaan. Bij overtreding worden de ouders of voogden er voor gestraft, of wel de werkbazen, bij wie de kinderen in de leer zijn.

Volgens berigten uit Warschau van den 19den dezer, blijven de Roomsch Katholieke en Protestantsche kerken nog altijd gesloten. Het volk bidt voor de deuren der kerken. Bij voortduring, hebben arrestatien plaats. Onder de gearresteerden zijn de zoon van graaf Zamoyski en andere notabiliteiten. De bankier Toeplitz is in de gevangenis geworpen. Vijfhonderd kooplieden moeten ieder 100 roebels betalen, omdat zij hunne winkels op den 15den gesloten hadden.

AMERIKA.

De berigten uit New-York loopen tot 15 October. De krijgsoperatien der Noordelijke en Zuidelijke legercorpsen kunnen kortelijk als volgt worden zamengevat: De Zuidelijke troepen hebben hunne stellingen aan de Potomac voor Washington ontruimd, die daarop door de Noordelijken werden bezet. De aftogt der Zuidelijke troepen wordt op de meest uiteenloopende wijze uitgelegd. Sommigen meenen dat die aftogt slechts geveinsd is en dat de Zuidelijke troepen hunne tegenstanders in eene hinderlaag trachten te lokken. De tegenwoordige positien der Zuidelijke troepen zijn onbekend. De Noordelijke troepen zijn vooruitgerukt en hebben al de door hunne tegenstanders verlaten stellingen tot Lewinsville bezet. Gedurende die voorwaartsche beweging gebeurde het weder, dat zij uit een misverstand op elkander vuurden, waardoor een groot aantal manschappen gedood of gekwetst werden. Overigens hadden de Noordelijken veel eigendom vernield. De batterijen der zuidelijke troepen belemmerden de communicatie op de Potomac.

Generaal Anderson heeft naar Cincinnati om versterkingen getelegrafeerd, omdat hij berigt had ontvangen, dat de zuidelijke troepen in aanzienlijken getale naar Kentucky oprukten.

Generaal Price, van de Zuidelijken, heeft Lexington ontruimd, om zich bij generaal M'Culloch aan te sluiten en slag te leveren aan generaal Fremont. Latere berigten houden in, dat Price naar Arkansan is teruggetrokken. Sturges zoude Lexington met 10 kompagnien bezetten. Verder liep een gerucht dat de zuidelijke troepen te Chapmanville een nederlaag hebben geleden en dat ook een veldslag geleverd zoude zijn te Lewalls-mountain tusschen de generaals Cox en Floyd en generaal Wise. Men verzekert dat Spottsville door generaal Backner bedreigd werd.

De Noordelijken hebben in Virginie verschillende voordeelen behaald.

Nadat eerst allerlei geruchten in omloop waren dat te New-York eene groote maritime expeditie naar het Zuiden in gereedheid werd gebragt, vernam men plotseling dat zich niet minder dan 70 schepen der Noordelijke staten in de nabijheid van New-Orleans bevonden, met het doel die belangrijke haven te bemagtigen. Wat hiervan zij zal later moeten blijken. Kwalijk is daarmede echter te rijmen een berigt uit Norfolk, dat de vloot der zuidelijken, zamengesteld uit kanonneerbooten, het eskader van de noordelijken, dat New-Orleans blokkeerde, heeft aangevallen. Na een levendig gevecht zou de eerste een schip van de laatste in den grond geboord en de overige scheden genoodzaakt hebben zich zelven op strand te zetten. Verder houdt dit berigt nog in, dat de stoomboot *Nashville*, die zuidelijke commissarissen voor Frankrijk en Engeland aan boord heeft, zich met geweld door de blokkerende schepen voor Charleston een weg heeft gebaand.

De zuidelijken hebben ook getracht met zes stoomschepen en 3000 man het fort Hatteras weder in hunne magt te krijgen; deze poging is echter mislukt, want de bezetting heeft drie dezer vaartuigen, waarop zich 700 man bevonden, in den grond geboord.

Overigens kan nog gemeld worden, dat de bondsregering al de stoombooten van de maatschappij van der Bilt tot transportschepen heeft afgehuurd.

LAATSTE BERIGTEN.

BUITENLAND.

Te Turin heerscht ontegenzeggelijk een gespannen toestand, ter zake van de Romeinsche kwestie; want men schijnt daar algemeen in te zien dat men in deze aangelegenheid vooreerst niets van keizer Napoleon te wachten heeft. De ministeriele *Opinione* vraagt het kabinet rondweg om opheldering, en geeft voorts den heer Ricasolie den raad om den sluijer op te ligten, die de onderhandelingen betreffende Rome verborgen houdt, nog voor dat de vertegenwoordiging bijeen komt, daar de nieuwe oppositie in het Parlement het kabinet niet alleen onmiddelijk zal interpelleren, maar het ook in zekeren zin zal nopen om te handelen. Dit artikel ademt schijnbaar een vijandigen geest tegen het ministerie, maar men verzekert dat het desniettemin door het kabinet zelf in de pen is gegeven.

Het officieel orgaan maakt een koninklijk besluit bekend, waarbij het stadhouderschap in Napels wordt opgeheven. Dit getuigt van den wil der regering van decentralisatie van het bestuur in de zuidelijke provincien, en tot vermeerdering der bevoegdheid van de locale besturen.

In Napels en op Secilie is de verjaardag van de volksstemming, waardoor de inlijving van Napels bij Sardinie haar volkomen beslag heeft gekregen, overal met geestdrift gevierd; overal heerschte eene volmaakte orde. De Engelsche vloot heeft bij die gelegenheid gevlagd. Cialdini heeft de inwijding van het monument bijgewoond.

— De Pruissische *Staatsanzeiger* deelt officieel mede dat de koning het grootkruis der orde van den Zwarten Adelaar verleend heeft aan den hertog van Ossuna, den graaf Della Rocca en den hertog van Magenta, buitengewone gezanten van Spanje, Italie en Frankrijk bij het krooningsfeest te Koningsbergen.

De graaf van Koningsmarck, Pruissisch gezant te 's Hage, is ter gelegenheid der krooning, benoemd tot ridder 1ste kl. van de nieuwe orde van de Kroon. Met de 2de kl. dezer orde is begiftigd de componist Meijerbeer.

Bij gelegenheid dat de hertog van Magenta den 16den jl. te Koningsbergen zijn hotel verliet en naar het paleis reed om de krooning bij te wonen, riepen honderde stemmen te gelijk: „koetsier, langzamer rijden. Leve de held van Magenta! Hij leve!" De hertog onthield zich van elk teeken van goedkeuring of dankbetuiging.

— De Weener dagbladen zijn niet tevreden, dat de bevolking den 20sten dezer met zooveel onverschilligheid heeft doorgebragt. Het was dien dag juist een jaar geleden, dat de Oostenrijksche constitutie het licht zag; een vormeloos ontwerp, dat van zijn geboorte af door iedereen gewantrouwd werd. Hoe komt het toch dat deze constitutie geen levenskracht heeft, zoo vragen alle partijen in de monarchie, en ieder beantwoordt die vraag anders en van zijn bijzonder gezigtspunt. Zij zijn zeker de verstandigsten, die zonder de mislukking van het werk der staatsregeling op deze of geene nationaliteit te werpen, dien uitslag eenvoudig toeschrijven aan den aard der zaak zelf en aan de duizende bezwaren, waarmede de regering tot nu toe te kampen had en vermoedelijk nog lang te kampen hebben zal. Er is nu een jaar met het nemen van proeven verstreken en wel verre dat men eindelijk het doel bereikt zou hebben, staat men op den drempel van eene algemeene reactie, duizendmaal erger dan het voorledene.

— Volgens berigten uit Warschau van 22 October, gaan de autoriteiten er zelfs met zooveel gestrengheid te werk, dat gedurende de twee laatste dagen een groot aantal vreemde reizigers, onverschillig van welken stand, op de grenzen zijn afgewezen. Onder deze bevond zich een Oostenrijksch diplomaat, die onmiddellijk naar Weenen is teruggekeerd om eene formele aanklagt in te dienen. De verspreiding van oproerige proclamatien hield aan, in weerwil van den staat van beleg.

— De regering te Washington heeft, volgens de zoo even hier ontvangen berigten uit New-York, eene nieuwe zegepraal behaald. Eene expeditie der Zuidelijke staten, bestaande uit zes schepen en 3000 man, heeft vruchteloos getracht de fortificatien der Hatteras Inlet te hernemen. Volgens een door den bevelhebber Chauncey te Washington overgebragt rapport werden drie der aanvallende schepen, met de geheele bemanning, in den grond geboord en verloren de Zuidelijken niet minder dan 700 man. Die berigten dd. 11 Oct. schijnen evenwel een weinig overdreven, daar het nieuws van een dag later ofschoon de nederlaag der Zuidelijke troepen bevestigend, slechts melding maakt van twee in den grond geboorde schepen. Niettemin schijnt het succes, althans voor het oogeblik, geheel aan de zijde van het Noordelijke leger te zijn. In Westelijk Virginie hebben zij nieuwe overwinningen behaald en zij zijn er thans in geslaagd New-Orleans voldoende te blokkeren. Velen vinden zich hier intusschen teleurgesteld dat de zoolang verwachte veldslag aan de Potomac vooralsnog niet heeft plaats gehad. Indien men evenwel de manoeuvres van generaal Beauregard aandachtig gadeslaat, dan moet men onwillekeurig tot het besluit komen, dat de zuidelijken het initiatief tot den aanval niet op zich willen nemen. Het geheele plan van Bauregard schijnt integendeel te zijn, generaal M'Clellan tot den aanval te dwingen, in de overtuiging, dat door eene defensieve houding aan te nemen, hij een aanmerkelijk voordeel op zijne tegenpartij verkrijgt.

Overigens melden de laatste berigten uit Amerika nog, dat Louisville, bij Washington, door de noordelijke troepen bezet is, en dat de verschansingen der zuidelijken bij Acquia-Creek, uit drie batterijen met 26 stukken geschut bestaan. Wat den stand van zaken in Missouri betreft, verneemt men, dat generaal Price, eerst de aankomst der troepen van generaal M'Culloch wil afwachten, alvorens tegen Jefferson-city op te rukken. De gouverneur van Louisiana heeft den invoer van katoen te New-Orleans zoowel te land als per stoomboot, verboden.

Laatste Telegrafische Dépêches.

Parijs, 24 October. De bladen melden uit Athene dd. 17 dezer dat Dousios, die, gelijk men weet, een aanslag op het leven der koningin beproefd heeft, getracht heeft uit de gevangenis te ontvlugten. Deze poging mislukte; vier personen zijn gearresteerd.

De *Patrie* meldt, dat verschillende gevallen van gele koorts zijn voorgekomen aan boord van een op de rivier te Bordeaux liggend schip. De noodige maatregelen van voorzorg zijn genomen.

Madrid, 24 October. Ten gevolge van het overlijden der infante is de opening der Cortes tot 8 November verdaagd.

De ministers behouden het vertrouwen der koningin.

De paus heeft H. M. zijne deelneming wegens het door haar geleden verlies doen betuigen.

Parijs, 25 October. De *Moniteur* meldt, dat het regterlijk onderzoek in zake der congregatie der zusters der heilige Unie te Douai, die medepligtig zijn geweest aan het opligten en in geestelijke gestichten verborgen houden van jonge meisjes van de Israelitischen godsdienst, het resultaat opgeleverd heeft, dat eene algeheele opheffing van de aan dat ligchaam van gouvernementswege verleende autorisatie, in elk opzigt door de handelingen der zusters zou worden gewettigd, doch dat de regering zich voorloopig bij de intrekking der wettelijke erkenning van dat ligchaam bepaald heeft; dit zoo gematigd, als van zelfstandigheid bewijsgevend besluit, zal der opgeschorte corporatien in herinnering brengen, dat welke haar aard, strekking en huishoudelijke bepalingen ook wezen mogen, zij desniettemin gehouden zijn aan de wetten van den staat te gehoorzamen.

Gedrukt bij de Groot, Kolff & C°., Samarang.